

Sonneja

koko Euroopasta

Kaikissa sateenkaaren väreissä leiskuvat EU-korvamerkkitäplittävät mustan ja valkoisen kirjavaa eläinnäkymää sonnikasvattamossa. Tehokas naudankasvatus Pohjois-Espanjan Kataloniassa pohjautuu eri puolilta Eurooppaa rahdattuihin vasikoihin.

Teksti ja kuvat **Raila Aaltonen**

Espanjan 45-miljoonainen kansa ei nouse naudanlihan syöjinä EU-maiden kärkikaartiin. Naudanlihan tehokas tuotanto maassa kuitenkin osataan. Eri puolilta Eurooppaa hankitut holstein- ja liharotuvasikat kasvatetaan, teurastetaan ja markkinoidaan paikallisille markkinoille ja vientiin. Teurasnautoja vieetään myös elävinä.

Yksi tehokkaasti hoidetuista nautayrityksistä on katalonialainen, osuuskuntataustainen Osvaca. Se pitää käsis-

sään tuotannon langat täydellisesti vasikoiden hankinnasta lihan markkinointiin saakka. Yrityksen 25 omassa kasvattamossa ja sopimustiloilla kasvaa 7 500 vasikkaa kuukauden iästä teuraaksi asti. Omalla kasvatuksella yritys varmistaa teuraiden ja lihan laadun. Kaikki vasikat se ostaa muista EU-maista, enimmäkseen tuottajaosuuskunnilta. Vasikat tulevat Osvacan juottamoihin 15–30 päivän ikäisinä ja 50–60 -kiloisina.

Sonnivasikat ovat pääasiassa holsteinia ja limousinia, lisäksi kasvatetaan

Korvamerkkien kirjo kertoo nautojen tulleen tähän kasvattamoon Kataloniassa useista eri lähtömaista.

Naudanlihantuotanto ei vaadi peltoa. Ruokinnassa ei käytetä nurmirehua, ja lannasta huolehtii siihen erikoistunut välittäjä maksua vastaan.

muun muassa belgiansinisen hiehoja. Euroopan eri puolilta kerätyt kuormat yhdistetään suuressa keräilykeskuksessa, jossa vasikoiden paperit ja korvamerkkit tarkistetaan, eläimet lääkitään ja jaetaan tasaisiksi kasvatuseriiksi kasvattamoihin. Keräilykeskuksessa vasikat viipyvät puoli päivää tai päivän verran, kertoo kasvattamojen toimintaa valvova eläinlääkäri **Ricard Dymereich** Osvacalta.

”Ennen meille tuli paljon maitotilojen vasikoita Liettuasta, mutta enää emme saa niitä. Nyt kaikki Liettuasta vietävät vasikat menevät Israeliin.”

Kaikista Espanjaan tuotavista vasikoista vajaa kolmannes tulee Ranskasta. Muita lähtömaita ovat esimerkiksi Saksa, Irlanti, Tsekki, Puola, Romania ja Latvia.

Sonnit nuorina teuraaksi

Osa juottamoista toimii maataloilla, joiden rakennukset Osvaca on vuokrannut ja palkannut niihin oman henkilökunnan. Toisia hoitavat sopimuskasvattajat omilla tiloillaan. Tällöin teurastamo maksaa kasvattajille 30 senttiä päivässä joka vasikasta. Korvaus kattaa työn lisäksi tilavuokran, kuivikkeet ja veden. Vasikoiden rehut ja lääkkeet kustantaa Osvaca.

Kahden kuukauden juoton jälkeen vasikat siirtyvät teiniosastolle tai jatkokasvatukseen muille tiloille. Kasvatuksen päiväkorvaus putoaa 21 senttiin, rehut toimittaa edelleen osuuskunta. Väkirehun lisäksi eläimet saavat vapaasti hyvää viljanolkea, mutta ei muuta kar-

Osvacan 800 naudnan kasvattamossa työskentelee kaksi teurastamon palkkaamaa eläintenhoitajaa. Tässä tehdään teuraskuormaa laivattavaksi Libanoniin.

kearehua. Yhtenäinen rehustus on tärkeää, sillä se takaa tasaisen tuotelaadun.

Loppukasvatusrehussa on puolet maisia, viidesosa ohraa ja 14 prosenttia soijaa. Lisäenergiaa seokseen saadaan sianrasvasta. Aikaisemmin käytetystä palmuöljystä luovuttiin, koska se värjäksi naudanrasvan kellertäväksi.

Holsteinsonnien teurasikä on 9–10 kuukautta, jolloin ne painavat keskimäärin 550 kiloa. Teuraspainoksi tulee 270 kiloa. Hiehot teurastetaan 400 kilon elopainossa.

Osvacan teurastamo Sabadellissa, Barcelonan kaupungin pohjoispuolella, käsittelee 500 nautaa viikossa. Maitorotuiset teuraat luokituvat O- ja R-luokkiin ja ne markkinoidaan puolikkaina tai neljännesruhoina lähialueiden lihakauppiaille ja leikkaamoihin. Paremmiin luokituttavia limousinruhoja menee kotimaan markkinoiden lisäksi myös mm. Italiaan ja Portugaliin.

Osa teuraskypsistä nautoista lähtee elävinä merimatkalle Lähi-Itään tai muualle muslimimaihin. ▶

Nautasektori alamäessä

Espanjassa on noin kaksi miljoonaa emolehmää ja runsas miljoona lypsylehmää. Naudanlihan tuotanto on varsin keskitetty: keskikokoinen kasvattamo lähettää teuraaksi 800 eläintä vuodessa.

Rahakasta ei tuotanto silti ole. Ruokinta perustuu maissiin, ohraan ja vehnään, joten viljan hinta määrittää tuotantokustannukset. Heikon kannattavuuden takia 30 prosenttia kasvattamoista on lo-

pettanut tuotannon kolmen viime vuoden aikana. Ala on kuitenkin yhtä mieltä siitä, että kuluttajahintaa ei voi taantumana vuoksi nostaa vaarantamatta samalla naudnanlihan kysyntää.

Vuoden 2009 tilastot kertovat naudnanlihan tuotannon laskeneen 13 prosentilla edellisvuodesta. Alamäki jatkuu yhä. Tänä vuonna Espanjassa tuotetaan naudnanlihaa noin 550 000 tonnia.

Vasikoiden tuontimäärät vaihtelevat.

Huippuvuonna 2005, jolloin nuoren nautan keskihinta oli 3,20 euron kieppeillä, Espanjan rajan ylitti 1,16 miljoonaa vasikkaa muualta EU-alueelta. Vuonna 2008 määrä oli enää 470 000. Silloin viljan hintapiikki oli jo pakottanut huomattavan osan kasvattamoista pois bisneksestä.

Osvacassa kasvatus on saatu pinnistettyä tänä vuonna pakkaselta plussan puolelle. Lokakuussa katetta syntyi jo 20 euroa eläintä kohti.

Vasikoiden lastentarhassa riittää tilaa

■ Kataloniassa on paljon pienehköjä maatiloja, joille vasikoiden kasvatus tuo kaivatun lisäansion. Tehokkaiden ruokintajärjestelyiden ansiosta hoito ei vaadi kovin suurta työpainosta päivässä, vaikka sitovaa onkin.

Osvacan eläinlääkäri Ricard Dyerich esittelee yhtä yrityksen sopimustilaa, jonka kahdesta juottamosta toinen on vastikään tyhjentynyt ja toiseen on tuotu uudet vasikat vajaa viikko sitten. Katoksen alla on 20 karsinaa, joissa kussakin on 7–8 vasikkaa. Umpinaiset väliseinät jaottelevat karsinat neljään osastoon. Karsinat on kuivitettu oljella, jota vasikat saavat vapaasti myös syödäkseen karsinan takaosan syöttöaukosta.

Korvamerkit kertovat vasikoiden tulevan Ranskasta. Ne ovat rodultaan montpellieria, ja näyttävät varsin hyväkuntoisilta. Yhden vasikan takajalka on kipsattu kuljetuksessa sattuneen vaurion vuoksi, mutta sekin on seisaallaan ja vaikuttaa virkeältä. ”Nämä ovat ihan parasta laatua. 60-kiloisen priimavasikan hinta on 260 euroa”, eläinlääkäri kertoo.

Hän työntää maidonvalkoisesta pikku raketuksesta esiin vaunun, jossa on maitosäiliö ja tuttiämpärit, ja esittelee, miten juoma sekoitetaan säiliössä. Kasvattamon etuaidassa on kisko ja siinä teline, jossa pidikkeet kymmenelle ämpäriin. Yksinkertaisen laitteen avulla vasikoiden juotto vie vain puoli tuntia aamuin illoin.

Vasikoiden juottokausi kestää 40–60 päivää. Ne saavat aamuin illoin 1,5 litran juoma-annoksen, ja väkirehuseosta ja olkea vapaasti. Osuuskunnan valmistamassa rehuseoksessa on 40 prosenttia maissia, runsaat 20 prosenttia viljaa, 20 prosenttia maitojauhetta, 10 prosenttia soijaa sekä heinäjauhoa ja kivennäisiä.

Kasvattamo täyttyy ja tyhjenee tasaiseen tahtiin kuusi kertaa vuodessa. Syksystä kevääseen kasvatuserissä on 140–150 vasikkaa. Talvisäät eivät aiheuta ongelmaa avonaisissa kasvattamois-

Näiden vasikoiden matka Etelä-Ranskasta Kataloniin oli vain 350 kilometriä. Monet matkustavat läpi Euroopan, Romanian ja Baltiasta saakka.

140 vasikan juotto tuttiämpäreillä vie vain puoli tuntia aamuin illoin. Juottokärryä esittelee eläinlääkäri Ricard Dyerich.

sa, sen sijaan kesän kuumuudesta vasikat kärsivät. Siksi ryhmäkoko pudotetaan kesällä seitsemästä neljään vasikkaan. Seitsemällekin vasikalle karsinoissa on runsaasti tilaa, noin 2,5 neliötä turpaa kohti.

”Olemme huomanneet, että kun vasikoilla on

väljempää, ne sairastelevat vähemmän ja kasvavat nopeammin”, sanoo eläinlääkäri.

Vasikat rokotetaan juottamossa kahdesti hengitystietulehduksia vastaan ja niille annetaan juoman mukana loislääkitys. Lisäksi kaikki saavat sulfakuurin heti tullessaan. Näillä rutiinilääkityksillä kasvutulokset ovat hyvät ja sairastuvuus pientä. Sairaavat vasikat eristetään muista igluihin ja hoidetaan. Eläinlääkäriin mukaan juoton aikainen kuolleisuus on prosentin ja koko kasvatusaikana kaksi prosenttia.

Kasvattamojen peltikatot ovat harjalta auki, ja takaseinät ovat betonia. Väkierehu jaetaan automaattisesti putkiruokkijalla. Karsinoiden etuosa tyhjennetään ja karsinat kuivitetään viikoittain. Kuivituksen ajaksi vasikat suljetaan karsinan takaosaan kääntyvillä väliaidoilla.

Kahden kuukauden juottokauden jälkeen vasikat siirtyvät jatkokasvatukseen toisille tiloille. Lehmävasikat teurastetaan kahdeksan kuukauden iässä, sonnivasikoita kasvatetaan kuukauden verran pitempään. (RA)